

Projektbeskrivning: ALLA KAN LÄSA – OCH HÖR SEN!

Fastslagen vid styrgruppsmöte 17/3 2017

Gemensam utgångspunkt, region-/länsbiblioteken

Alla ska kunna vara delaktiga i samhällslivet. När varje individ får ökad kunskap och goda förutsättningar att fritt utbyta åsikter, diskutera gemensamma angelägenheter och hantera sin vardag, stärks och utvecklas demokratin. Tillgång till information och kunskap är en viktig förutsättning. Detta är ett grundläggande uppdrag för den offentligt finansierade biblioteksverksamheten och regleras i inledningen till *Bibliotekslagen* (SOU 213:801).

Genom att utgå från varje människas behov och förutsättningar ska biblioteksverksamheten erbjuda verktyg för information och litteratur så att social och digital delaktighet kan öka och därigenom stärka demokratin. Kunskap om och användningen av tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning är viktiga delar i detta arbete.

Regionbiblioteken vill pröva arbetsmetoder inom projektet som kan integreras i ordinarie verksamheter för alla åldrar och ge långsiktiga stöd för biblioteksutveckling. Arbetet ska stödja bibliotekens lokala utvecklingsområden. Regionbiblioteken vill också säkra kvalitén i samtalet med nya användare som öppnar konto för egen nedladdning i Legimus.

Fokus för deltagande bibliotek blir att genom ökad kunskap, kompetens och kontakter kunna bidra till att användningen av tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning ökar.

Bakgrund MTM, Myndigheten för tillgängliga medier

I bibliotekslagen står att bibliotek ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

Tack vare den svenska talboksmodellen har folk-, skol- och högskolebiblioteken byggt upp en unik kunskap gällande förmedling av talböcker i jämförelse med andra länder. Modellen innebär att biblioteken informerar om och bistår vid utlåning av talböcker. I praktiken fungerar tjänsten väl men skulle kunna utvecklas ytterligare, bl.a. med ökad kunskap om samtliga tillgängliga medier, inklusive dagstidningar som taltidning.

Många bibliotek erbjuder sina kommuninvånare möjlighet att läsa dagstidningar på plats.

Dagstidningar som taltidning är en del av alla tillgängliga medier och bör därför även vara en naturlig tjänst på bibliotek. Dessvärre saknas i dag kunskaper om hur dagstidningar som taltidning ska hanteras i offentlig miljö. Utan fokuserade insatser kommer dagstidningar som taltidning ha svårt att bli en naturlig del i utbud hos biblioteken.

Region Värmland har under 2016 bedrivit ett pilotprojekt med syfte att sprida kännedom och kunskap om tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning på folkbibliotek. Projektet har resulterat i en metod som ligger till underlag för övriga folkbibliotek i landet gällande motsvarande verksamhet.

Projektid

1 februari – 31 december 2017.

Resultat

Projektet ska förutom ökad kännedom om MTM:s samtliga tillgängliga medier, resultera i en reviderad metodbeskrivning som ska kunna användas av andra regioner.

En rapport ska vid projektets slut redovisa hur projektmål har uppfyllts. Eftersom projekttiden är kort, kommer effektmålen inte att kunna redovisas i sin helhet i rapporten. Respektive projektpartner gör ytterligare undersökningar under 2018 för att kontrollera effektmålen uppfyllelse.

Syfte

Att nå ett hållbart engagemang hos många för att öka kunskapen, lyfta och integrera arbetet med tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning i bibliotekens olika verksamheter för alla åldrar. Att i detta arbete återbruka erfarenheter och metoder från tidigare projekt.

Att utifrån de erfarenheter Region Värmland fått via projektet *Tillgängliga medier i allmänhet och taltidningar i synnerhet (2016)* öka kunskapen och kännedomen om tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning hos förmedlare på bibliotek i Dalarnas, Gävleborgs och Uppsala län

Gemensamma övergripande regionala mål

Projekt mål

- Ökad kunskap och kompetens på biblioteken om tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning
- Utveckla samarbete på regional nivå mellan aktörer med anknytning till tillgängliga medier inklusive tidningsföretagen och stimulera samarbeten mellan folkbibliotek och andra aktörer
- Integrera dagstidningar som taltidning i begreppet tillgängliga medier på bibliotek
- Utarbeta förslag på metoder för hur dagstidningar som taltidning kan hanteras på bibliotek
- Pröva och utvärdera de erfarenheter Region Värmland fått i projektet *Tillgängliga medier allmänhet och taltidningar i synnerhet*
- Identifiera behov av teknisk utrustning och/eller kommunikationskanaler som gestaltar dagstidningar som taltidning på bibliotek
- Ökad kvalitet i samtalet vid registrering av nytt konto för egen nedladdning, för att säkra att man informerar om tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning.

Effektmål

- Alla tillgängliga medier blir mer synliga i biblioteksrummet
- Alla tillgängliga medier blir mer synliga i bibliotekets aktiviteter
- Ökad kunskap och kompetens hos MTM om hur bibliotek arbetar med tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning
- Ökad kännedom och kompetens på biblioteken om tillgängliga medier inklusive dagstidningar som taltidning
- Ökat intresse och engagemang för dagstidningar som taltidning samt tillgängliga medier på bibliotek vilket bidrar till att taltidningsverksamheten integreras i befintlig verksamhet
- Ökat antal taltidningsläsare
- Ökad kunskap om användarna av tillgängliga mediers upplevelse och behov

Dagstidningar som taltidning

För att säkra arbetet med dagstidningar som taltidning inom projektet genomförs ett särskilt "taltidningsspår". Taldagstidningar ska integreras i bibliotekens övriga arbete med tillgängliga medier men startar med kartläggning av nuläget och särskilda kontakter, till exempel med syncentral, folkhögskolor, regionala och lokala tidningar. Regionbiblioteken genomför detta förarbete under våren för att ge biblioteken möjligheter att fokusera på ökad kunskap, kompetens och att pröva vägar för att öka användningen. Varje deltagande bibliotek får genom projektet två taltidningsabonnemang som de sedan arbetar med i projektet. Vid behov kan antalet abonnemang utökas för de stora biblioteken eller för andra aktörer.

Gemensam regional arbetsmetod

Utvecklingsarbetet i projektet sker genom dialog med kommunbiblioteken och kompetensutvecklingsinsatser. Dels genom insatser som erbjuds gemensamt men också genom projektarbetare som besöker biblioteken och arbetar konsultativt utifrån respektive lokala

utvecklingsområden. Regionbiblioteken ger stöd och följer upp utifrån lokala och regionala behov. Kunskap och erfarenheter återkopplas till MTM som underlag för MTM:s utvecklingsarbete. En gemensam metodbeskrivning utformas som en del av redovisningen till MTM. Regionbiblioteken bygger upp nätverk med andra aktörer som till exempel sjukhusbibliotek, folkhögskolor, SRF, PRO med fler.

Ansvarsfördelning och projektorganisation

MTM är initiativtagare och finansiär av projektet och genomför aktiviteter och förändringar som krävs av MTM. Deltagande regioner möjliggör med sina erfarenheter och kompetenser att projektet genomförs och når sina mål. MTM bistår med kunskap, erfarenhet och kompetens i projektet.

I styrgruppen ingår beställare på MTM, ansvarig på deltagande regioner.

Respektive region ansvarar för egna projektmedarbetare inklusive arbetsplats och utrustning och för eget regionalt nätverk.

Projektorganisation:

Styrgrupp: Ann Östman, Region Gävleborg, Lisa Ångman, Länsbibliotek Uppsala, Maria Törnfeldt, Länsbibliotek Dalarna (tillika projektägare), Helena Kettner Rudberg, MTM. Nyckelpersoner kan adjungeras till styrgruppen vid behov.

Projektgrupp: Ann Östman, Maggie Jonsson, Ulla Nyberg, Region Gävleborg, Eleonor Grenholm, Länsbibliotek Uppsala, Anna-Lena Ittner Sandström, Linda Sävhammar, Länsbibliotek Dalarna. Kontaktperson på MTM: Tobias Willstedt.

Styrgruppsmöte mars, juni, september, november 2017

Projektgruppsmöten: 10/4 MTM, 2/5 Skypemöte, 17-18/5 Tällberg, 24/8 Uppsala, 9/11 Gävle

Skriftlig avrapportering inklusive ekonomisk redovisning från projektgruppen till Tobias Willstedt samt kopia till styrgruppen en gång i månaden.

Extern resurs skriver slutrapport med underlag från de deltagande länen.

Projektbudget

Kostnader, tkr	
Inspirationsdag september 2017 à 3x15 000kr	45
Regional avslutningsdag à 3x20 000kr	60
Läsverktyg, t ex surfplattor etc	50
Taltidningsabonnemang 300kr/tidning	50
Internat för projektteamet, 2 st	17
Konsult i mobiliseringsfas	36
Projektmedarbetare 3x154 000	450
Konferensavgift 2000kr/person Daisydagarna 16-17/11-17 - 5 personer/län	30
Medel för lokala utvecklingsprocesser i 33 kommuner 3x15 000:-	45
Skriftlig slutrapport, konsult	65
Formgivning och tryck av slutrapport	40
Övrigt	12
Summa, tkr	900

Intäkter, tkr	
Projektmedel från MTM	900
Summa, tkr	900

Utöver detta bidrar respektive regionbibliotek med konsulenter resor och viss personalresurs.